

CERKVENI GLASBENIK.

Glasilo Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z glasbeno prilogo vred 5 kron,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 4 krone.

Uredništvo in upravništvo: Pred Škofijo št. 12, I. nadstr.

V a b i l o

na

cerkvenoglasbeni poučni tečaj

katerega priredi

Cecilijino društvo v Ljubljani

od dne 7.—11. avgusta v Alojzijevišču (Dvorana, I. nadstropje).

Spored predavanj:

- 1.) Zgodovinski razvoj cerkvene pesmi na Slovenskem. Predava blag. g. prof. dr. Josip Mantuani, ravnatelj dežel. muzeja v Ljubljani.
- 2.) Gregorianski koral v teoriji in praksi. Poučuje č. g. Frančišek Kimovec. Za praktične vaje bodo služili introiti in komunije¹⁾ za največje in še nekatere druge godove v cerkvenem letu. (Priloge „Cerkv. Glasb.“ I. 1909.)
- 3.) Figuralno petje in pevovodstvo. Poučuje preč. g. P. Hugolin Sattner, konz. svétnik, župnik in regenschori v Ljubljani, pod čegar vodstvom bodo udeležniki tečaja študirali Ravanellovo latinsko mašo „Messa solenne“ op. 83. za triglasni moški zbor in jo — če Bog da — tudi izvajali pri tretji (zadnji) cerkvenoglasbeni produkciji.
- 4.) Metodika pevskega poduka. Predava blag. g. Frančišek Gerbič, ravnatelj šole „Glasbene Matice“ v Ljubljani.
- 5.) Nekaj poglavij iz harmonije in kontrapunkta. Predava čast. gosp. Stanko Premrl, vodja stolnega kora in orglarske šole v Ljubljani.

¹⁾ Udeležniki tečaja naj prinesejo omenjene speve s seboj. Kdor jih še nima, naj si jih preskrbi v Kat. Bukvarni v Ljubljani.

- 6.) Liturgične zadeve. Predava čast. gosp. Frančišek Ferjančič, namestni semeniški vodja in učitelj orglarske šole v Ljubljani.
- 7.) Praktični migljeji z ozirom na uporabo cerkvenoglasbene literature. Podaja čast. gosp. Stanko Premrl.
- 8.) Praktično orglanje (registriranje). Kažeta čč. gg. Fr. Kimovec in St. Premrl.

Otvoritev tečaja bo v ponedeljek dne 7. avgusta popoldne ob treh, sklep pa v petek dne 11. avgusta dopoldne. Kdor se namerava udeležiti tečaja, naj se blagovoli do 20. julija prijaviti Cecilijinemu društvu v Ljubljani (Pred škofijo 12). Kdor bi želel imeti brezplačno stanovanje in hrano, naj to pri prijavi (na dopisnici) omeni. Društvo bo po možnosti tudi za to skrbelo. — Ker bo tečaj vseskozi praktičnega pomena, je želeli, da se ga udeleži predvsem prav mnogo gg. organistov oz. cerkvenih pevovodij. Sicer pa vabimo h tečaju vsakega, ki se zanima za cerkveno glasbo, in želimo, da bi se poleg naših gg. organistov udeležila tečaja v obilnem številu tudi naša častita duhovščina, kateri je in mora ostati ravno cerkvena glasba ena izmed prvih in eminentno važnih zadev.

Spored cerkvenoglasbenih produkcij, ki se bodo vršile o priliki poudnega tečaja, istotako spored občnega zbora Cee. društva, objavimo v prihodnji (julijevi) „Cerkv. Glasb.“-ovi številki.

Praktične opazke

k Anton Foersterjevi teoretično-praktični klavirski šoli.¹⁾

(Sestavil avtor.)

Vsak glasbeni inštrument ima za izvajanje glasbenih tonov svojo lastno posebno napravo. Pri klavirju se to godi s kladvi, s katerimi po tipkah udarjamo na strune. Od načina, kako prst udarja na tipko, je odvisna lepota, moč, miloba provzročenege tona; zato si je treba najprej prste izvežbati, h čemur nam podaja klavirska šola posebne vaje, zaznamovane z rimskimi številkami. Iste je treba mnogokrat ponavljati, da more učencec tudi druge, z arabskimi številkami zaznamovane komade pravilno in lepo izvajati. Praktičnega poduka bo v tehle opazkah le toliko, kolikor ga je ravno treba za opozoritev na napake in nerodnosti, ki se učencem pri igri na klavirju pogosto pripetijo. Že za prve prstne vaje velja sledeče pravilo, na katero naj učitelj učenca opozarja vsako vadbeno uro: Prste pri mirni roki visoko dvigati!

¹⁾ Teoretično-praktična klavirska šola (Theoretisch-praktische Klavierschule), pisal Anton Foerster, op. 40. je izšla pred leti v založništvu „Glasbene Matice“ v Ljubljani. Obsega štiri zvezke, od katerih veljata I. in II. à 1 K 80 vin., III. zvezek 2 K 20 vin., IV. zvezek 3 K 20 vin. — Foersterjeva klavirska šola slovi pri nas in v tujini kot ena izmed najboljših in najtemeljitejših šol. Besedilo, kolikor ga prinaša med posameznimi vajami in skladbami, je slovensko in nemško. — V praktičnih opazkah, ki jih pričunjamo objavljati v današnji „Cerkv. Glasbenik“-ovi številki, nas velezaslужni g. avtor še natančneje uvaja v način in metodo svojega klavirskega poduka, in bodo brezdvomno ravno te opazke gg. klavirskim učiteljem in učiteljicam služile kot izvrsten pripomoček za dober, lahak in uspešen klavirski poduk. (Op. ur.)

I. Pri prvotnih vajah za samostalnost prstov naj leže neigrajoči prsti brez vsega pritiska lahno na tipkah, igrajoči prsti pa naj iz višine v eno-ernem tempu na tipko udarjajo. Namen prvotnih vaj je, da se prsti navadijo tipke udarjati brez vsakega pritiska roke. Vaje brez ležečih prstov se smejo po možnosti pozneje zmiraj hitreje igrati. Posebno je treba paziti na palec, kadar ne igra, ker se takrat rad pomika pred ali celo pod klavijaturo, namesto da bi ostal mirno nad klavijaturo vodoraven in čakal, da pride na vrsto. Le-ta osodepolna napaka je navadno v zvezi z drugo, namreč, da začetnik stegne kazavec vodoravno na tipko, pri čemer seveda palec pade pod klavijaturo. Posebno pri prvih vajah se morajo prsti visoko, a stegnjeno dvigati in ovalno priklonjeni na tipke udarjati.

1.—12. Pri teh ritmičnih vajah mora učenec polglasno šteti, da se nauči v raznih taktih razne taktovne dobe razločevati in pozneje izrazovito igrati. Naj imenuje učenec tukaj tudi note in igra pri tem z vsako roko zase, potem z obema skupaj.

II. Naj se ravna po opazkah pri I. vaji!

13.—18. Veljajo opazke za 1.—12. Tudi bo začetnika zanimalo, ako zapazi, da igra ena roka v eni vaji isti napev, katerega igra druga roka v drugi vaji, da ne zaostane v izvežbanju leva roka za desno.

19.—21. K predavanju se pridružujejo dinamična znamenja, katerih tri glavne razločke učenec lahko izvrši, ako mu jih učitelj pojasni in praktično pokaže. Pri pavzah naj je roka mirna nad tipkami.

III. Povdarek naj se daje samo s prstom pri mirni roki! Začenja se izrazovita igra, le ena nota se izraža močneje, vse druge povsem mirneje.

22. Spremljava napeva ali melodije. Tu velja pregovor: „Vsak začetek je težek“. Za začetnika bo postala vaja zanimiva, in se bo lažje pričel, z vsako roko različno močno igrati, ako ga učitelj navaja h tej igri na sledeči način: Učitelj naj prime z obema rokama obe roki začetnikovi, pritisne prvič obe močno, drugič lahno, tretjič z eno roko močno, z drugo pa lahno, končno narobe. Vse to naj učenec enako naredi učitelju, da se isti prepriča, ali je učenec stvar dobro razumel. Tak poizkus daje učencu pogum, da se mu tudi na klavirju kmalu posreči, z eno roko igrati napev bolj močno, z drugo pa spremljanje bolj tiho. K temu se nauči začetnik v tej novi vaji dvoglasja v isti roki, ko pristavlja k ležečemu prstu še drug prst z mirnejšim udarom.

IV. Isti prst udarja večkrat isto tipko, a tukaj ne odbijaje, kratko, ampak bolj ležeče, neraztrgano. Roka se zmiraj mirno drži in pazi se na povdarke.

23. Zopet razloček v udaru v razni roki; zaradi trijole se šteje „en-dva“, ne pa „prva-druga“, ker začetnik še ne zna tri na dve razdeliti.

24. Ako začetnik pazi na prvo glavno pravilo: na pravilno držanje roke in prstov, koj zadene to pesem. Tu se ponavljajo št. 17.—24. na štiri roke, kakor stoji v šoli naznanjeno; začetnik igra najprej „prim“, potem „sekund“.

V. Dovolj je bilo vaj v legi petih prstov od *c* do *g*; odslej slede vaje v raznih legah, v katerih so prsti prestavljeni na druge razne tipke. Učence si pazno predstavljaj novo lego pri obeh rokah!

25. Najprej se, kakor seveda pri vsaki novi vaji, inenujejo note in se šteje takt „prva-druga“, pozneje pa samo „en-dva“; v drugem delu pride na vrsto nov način igranja (*crescendo*): Udar postaja polagoma močnejši.

26. Šteje se „prva-druga-tretja“, pozneje „en-dva-tri“; v drugem delu nastopa v igri *decrescendo*: Udar postaja polagoma mirnejši.

Naslednja razlaga velja tudi za pavze.

27. Pozor na vezanje: Druga ista nota se tu ne udarja, ampak dotični prst obleži za dobo trajanja.

28. Pri glasni zameni se roka mirno pomakne v drugo lego.

VI. Zopet nova lega, obseg tipek se učencu razširja.

29. V levi roki zopet dvoglasje kakor v št. 22. Zdaj se igrajo št. 25. do 29. na 4 roke. Učencu bo odslej treba paziti na tempo, ki je skladbam predpisan.

30.—32. Nove visoke note; vse drugo je jasno.

33. Učenec ima priliko pokazati spretnost v igranju, naj igra to vajo hitro, kakor le more.

(Dalje pril.)

Kako naj se stare orgle popravljajo?

(Fr. Kimovec.)

(Konec.)

Dругi slučaj je ta, da se starim dobrim registrom še več ali manj novih pridene. Če so stari izpremeni dobro intonirani, se pač pod nobenim pogojem ne smejo po novih ravnati, ampak novi se morajo po menzurah, po značaju in intonaciji starim prilagoditi. Ni morda teh nanovo pridanih ravno strogo po starem načinu intonirati, toda tudi preveč siljeno in iskano moderna intonacija bo komaj dobro učinkovala, dasi nimam nič zoper to, če se par „solistov“ nekoliko izraziteje intonira. Tu je treba velike modrosti in previdnosti. Morda bi ne bilo napačno v tem slučaju nove oz. stare izpremene na napisih na kak način kar take označiti n. pr. s črkama **st.**, kar naj bi pomenilo **star** (izpremen) tako bi bilo tudi vedno mogoče stare registre od novih ločiti, stare orgle v celoti in posamezne poslušati itd. Če se to ne zaznamenja, se vse pozabi; edino orglar, ki jih oglašča ali snaži, bo stare izpremene kot take spoznal.

Preden končam, ne smem najvažnejše stvari pozabiti: Vsako popravilo (če ni samo uglašanje in snažitev), se pač vsekako mora ordinariatu oz. cerkvenoglasbeni komisiji naznaniti, priložiti načrt popravila; zraven navesti staro dispozicijo in sicer natančno navesti mojstra, ki je orgle delal, navesti vzroke, zakaj se popravljajo, natančno navesti, kako se bo popravljalo: če se nameravajo novi registri pridodajati, se morajo označiti menzure, značaj in (kar se z besedo pač povedati more) natančna intonacija. Če je delo važno, bi ne bilo napačno, da kak ud te komisije stvar na licu

mesta pregleda in se prepriča o stanju in potrebah orgel, da more komisija z mojstrom natančno določiti način in vsebino popravila; seveda se mora mojster zalajiti in se predpisom komisije podvreči, če bi se še tako rad izkazal s svojim znanjem. Gotova stara umetnina je za nas večje vrednosti nego negotovo „izboljšanje“, če ga nam še tako dober mojster predlaga³⁾.

Ventilator.

(P. Hugolin Sattner).

Jako važen faktor pri orglah je sapovje. Človek ne more živeti, ako ne diha, in orgle se ne morejo oglasiti, ako ni sapa. Dosedaj se je pridobivala sapa z zajemalci (Schöpfer); ti so zajemali zrak in ga potiskali v shrambo (Magazin), iz katerega je po večjem ali manjšem pritisku uteži hitel v sapnice in piščali. Zajemalci pa so povzročali smuke, zlasti v pleuogri, naj je mehač delal še tako pridno. Tehnika je sedaj našla pripomoček, s katerim se pridobi obilne in popolnoma mirne sapa. Ta stroj je električni ventilator, podoben čistilnemu stroju za žito.

Prvi ventilator v naši deželi je prejela mestna župna cerkev v Postojni, postavil ga je orglarski mojster g. Ivan Milavec. Ogledal sem si ga natančno dne 15. marca. Sledi opis.

Ventilator je delo tvrdke G. Meidinger & Comp. v Bazelu v Švici in je čisto enostavna stvar. V levem stolpu je na tla pritrjen motor z 0.67 konjske sile; na isti osi, krog katere se suče motor, se nahaja centrifugalno vreteno, zaprto v okroglo, kovinasto omaro, visoko komaj en meter. Vreteno ima kovinaste lopatice, katere se z motorjem vred zasučejo v eni minuti 1450 krat in producirajo v isti minuti 21 kubičnih metrov vetra. Ventilator je z mehom zvezan po pocinjeni kositarski cevi, ki je široka 20 cm.

Funkcija ventilatorja se vrši nastopno:

Organist, sedeč na svojem sedežu, potisne električni odpiralec (Anlasser) do skrajnega zoba, in že pri prvem zobu se jame gibati vreteno. Najprej se napolni s sapo kanali, kondukti in sapnice, potem se jame dvigati meh, dvigne se pa komaj za 30 cm, več ni treba. Sapa gre sicer skozi meh, ali ta ima samo to opravilo, da daje sapi primeren pritisk in z

³⁾ Še ena reč mi sree teži: to je naša čudna indolencea, naša nedoumna nezavednost, ki jo je izborno osvetil idrijski g. dekan Arko v decembrovi številki preteklega leta: dobri domačini pogosto stradajo, dela prosijo, tudijo se, da bi dobro in poceni naredili: kakšno majhno delo, kjer ni nič zaslужka, semterje le še kdo dobi, toda če se kje le količkaj boljšega kruha kaže, takoj ti sede Nemeec in odje domačinu košček izpred ust. Če pa naš najboljši človek poiskusi med Nemei dela dobiti: niti drobtinice mu ne bodo dali, ki padajo od bogato obložene mize.

Seveda Nemei znajo bahati in svojo robo hvaliti, da je čuda, najslabši med njimi je z jezikom stokrat večji mojster nego naši najboljši: in kako poceni delajo, kako nedosežna intonacija jim pride izpod rok, kako je to krasno za oko, če se mesto piščali iz naj finejšega cina za principal v prospektu vzame aluminiran cink, to estetično čudovito vpliva itd. itd. tako govore, da navsezadnje sami sebi verjamejo; ni čuda torej, če jim tudi mnogo, veliko premnogo slovenskih gospodov nasede in njih baharijo za čisto zlato vzame. — Če se pa začne stvar strokovnjaški pregledovati, se pa naenkrat cene primeroma precej višje pokažejo nego so pri domačih mojstrih; intonacija vsaj ni boljša, pogosto pa celo slabša nego naših domačih mojstrov, tako hvaljeni material je v praktičnem in estetskem oziru manjvreden itd. itd. Kdor hoče dobro in zanesljivo blago, naj nikar daleč ne hodi ponje! Doma ostanimo, domačinom pomagajmo, pa bo vsem prav. Štirinajst dni sem lansko leto po svetu orgle ogledaval — najboljšim tujim mojstrom rebra štel in na zobe gledal; končni sklep, ki sem ga napravil, je bil tale: doma se držimo, domačine podpirajmo, (če jih prav semtertje tudi malo „trdo imamo“ glede kritike) pa bomo najboljše, najbolj solidno in najbolj poceni delo dobili. Svoji k svojim!

vibracijo preprečuje morebitne sunke. Meh ne trpi čisto nič, ker ventilator sam opravlja glavno nalogo. Nad mehonom je električni odpor (Widerstand), ki ga meh avtomatično potiska gori in doli, in tako ventilator deluje hitreje ali mirneje, kakor je potreba.

Iznajdba mi je bila znana že davno, a videl sem ventilator sedaj prvič in moram reči, da daleč prekaša vse moje nade. Kdor razpolaga z elektriko, naj si ga omisli brez vse skrbi, ker je neprecenljive vrednosti. Kakšne težave so bile preje pri postojinskih orglah: dva moža sta morala tlačiti meh, sedaj ni treba nikogar. Ventilator, postavljen na mesto, stane z vsemi pritiskinami vred 800 kron.

Dopisi.

Krško. — Dne 16. marca 1911 ob 1/18. uri zjutraj je v Krškem preminula gospa Jožefina Hočevarjeva v 87. letu svoje starosti. Plemenita rajnica, ki je bila jako premožna, je slovela daleč na okoli kot velika dobrotnica Krškega mesta; mnogo je darovala za različne dobrotverne svrhe, mnogo osobito za cerkve. — Ravno cerkve v mestecu Krškem so priča njene radodarnosti. Tudi v cerkvenoglasbene namene je dala mnogo s tem, da je na svoje stroške dala narediti trije novih orgel v Krških cerkvah in sicer v cerkvi na pokopališču, v podružnični cerkvi sv. Rozalije ter v samostanski cerkvi čč. oo. kapucinov. — Tako imamo v Krškem tri prav dobre orgle! — Orgle v pokopališki cerkvi so delo rajnega Goršiča, one pri sv. Rozaliji delo Naraksa starejšega, a samostanske delo mariborskega mojstra Brandla. — Istotako je blaga gospa podarila nove orgle leta 1897. farni cerkvi v Mokronogu in leta 1909. je za novo kapelico v tukajšnji bolnici darovala lep harmonij. Istotako je tudi v svoji oporoki volila precejšnjo svoto denarja, da se v župni cerkvi v Krškem nabavijo nove orgle, a sedajne stare pa se imajo prenesti v podružno cerkev sv. Jožefa na Trškogoro. Tudi je blaga pokojnica dala sezidati na nadarbinskem svetu po iniciativi takratnega mestnega župnika g. Ivana N. Reniera novo stavbo z namenom, da bo tam na razpolago stanovanje za vsakokratnega organista župne cerkve. — Domnevalo in pričakovalo se je tudi, da bo blagopokojna gospa storila pri znani njeni radodarnosti osobito za cerkvene namene kaj za sistematiziranje organistovske službe in za ustanovitev stalnega pevskega zbora; pri znani njeni dobrotljivosti bi rajnica tudi v tem oziru gotovo kaj storila! — Za tó kar je pokojnica storila v cerkvenoglasbene namene, naj ji bode v večnosti na priprošujo sv. Cecilije plačnik Vsegamogočni, — a v analih našega „Glasbenika“ in cerkvenoglasbenega pokreta naj so te vrstice skromen spominek. R. I. P. — Pri pogrebu rajnice je cerkveni pevski zbor proizvajal „Missa de Requiem“ od † P. Angelika Hribarja, a gg. moški pevci so peli tudi Foersterjev „Miserere“ pri konduktu.

V Krškem, dne 2. maja 1911.

Avguštin Kos, c. kr. fla. oficijant,
mestni organist.

Dunaj. — Ker „Cerkv. Glasbenik“ že dolgo ni prinesel nobenega dopisa iz Dunaja, bo morebiti umestno,¹⁾ da po dolgi pavzi zopet enkrat kaj poročo o cerkveni glasbi na Dunaju.

Splošno je menda že znano, da cerkvena glasba na Dunaju ni ravno na visoki stopinji, kar se tiče liturgične strani; pa tudi v glasbenem oziru je ponekod precej revščine, katere bi človek tukaj skoraj ne pričakoval. V inenitnejših in večjih cerkvah pa, kot so: štefanska, avguštinska cerkev, dvorna kapela itd., se poje seveda vse lepo in umetno, ker razpolagajo z izvrstnimi močmi, a žal ne more se pa reči, da se poje tudi liturgično. V dvorni kapeli in avguštinski cerkvi celo vseh izpremenljivih delov pri slovesni sv. maši ne pojo. Introita skoro nikdar ne, gradual še včasih, komunije navadno tudi ne. V štefanski cerkvi pa pojo vedno vse te dele, le da se navadno slišijo raz kor vedno tiste priljubljene maše od Beethovna, Haydna, Schuberta in dr., ki pa imajo seveda kaj malo cerkvenega duha v sebi. Ko jih človek posluša, posebno pri kaki gloriји ali pri kakem sopran-solo Benedictusu, se nehote spomni na glediški oder, kamor bi spadala te vrste glasba. Drugače je v tem oziru po

¹⁾ Jako umestno. Le še večkrat kaj napišite! (Op. ur.)

nekaterih samostanskih cerkvah, kakor na Kaiserstrasse (lazaristi), I. Postgasse (dominikani), in pri redovnicah (služabnice najsv. Sreca Jezusovega) na Landstrasse-Hauptstrasse. Tukaj se drže vedno liturgičnih pravil, pa tudi sicer dobro in lepo pojo. Proizvajajo večinoma dela novejših skladateljev, posebno veliko od Mittererja in Gollerja. V teh cerkvah, ki se bolj drže liturgičnih pravil, se navadno poje samo s spremljanjem orgel, le ob večjih praznikih se sliši orkester. Tukaj, gospod urednik, bi rad nekaj omenil, ki pravzaprav ne spada v ta dopis, ali vsceno, namreč raba orkestra pri cerkveni glasbi. Slišal sem mnogo orkestralnega muziciranja po dunajskih cerkvah, toda radi tega se nisem prav nič navdušil za orkestralne maše ampak ravno nasprotno, čedalje bolj se mi utrjuje mnenje, da orkester sploh ne spada v cerkev. Morebiti bo kdo rekel: „Za orkester mora biti ravno tako v cerkvenem duhu komponirano kakor za petje, potem se lahko rabi“; a jaz mislim, naj bo tudi v cerkvenem duhu komponirano, orkester ima na sebi nekaj sentimentalnega, sanjavega, mehkega, kar ni dostojno cerkvene glasbe. Kvečjemu bi se v ta namen dala rabiti pihala: pozavna, rog, trompeta itd. Veseli me pa, da nisem sam tega mnenja. Pred kratkim sva govorila o tem z nekim profesorjem na tukajšni glasbeni akademiji, ki se popolno strinja z mano v tem oziru. Morebiti se prične kdaj tudi v tem reforma, in če izginejo kdaj orkestri raz korov, pa mislim, da nam ne bo treba zato nič žalovati.¹⁾

20. 21. in 22. aprila se je vršil na tukajšni glasbeni akademiji „I. avstrijski glasbeno-pedagoški kongres“, katerega se je udeležil celo naučni minister grof Stürkgh, potem škof dr. Gross (Litomečice) in še več družih dostojanstvenikov. Dr. Gross je govoril o cerkveni glasbi in o izobrazbi duhovnikov v tem oziru. Naj bi kongres obrodil mnogo veselih sadov. — Toliko za danes, morebiti se o priliki zopet kaj oglasim. Z.

Iz odbora Cec. društva v Ljubljani.

Redna odborova seja se je vršila 11. junija. Navzoči so bili: Nam. predsednik Sattner, in odborniki: Gerbič, Jane, Premrl in Steska.

Nam. predsednik Sattner sporoča, da je slavni deželni odbor kranjski podelil Cec. društvu podporo v znesku 800 K. Odborniki vzamejo sporočilo z veseljem in s hvaležnostjo na znanje.

Nam. predsednik Sattner prosi odbor pooblaščenja, da sme o priliki občnega zbora nemškega splošnega Cec. društva, ki se bo vršil koncem julija v Inomostu, tamkaj pozdraviti občni zbor. Odbor tej prošnji drage volje ugodi.

¹⁾ Z dunajskim g. dopisnikom se žal v tej zadevi ne morem popolnoma strinjati. Kajti že cerkev sama, tudi Motu proprio Pija X. iz l. 1903. pripušča orkester h službi božji, ne sicer kot samostojen faktor, pač pa za spremljanje petja. Po najnovejših odlokih je dovoljena raba celega dandanašnjega modernega orkestra, celo pavke; izključen pa so bobni in ostala tolkala. Vzrok, zakaj cerkev tolerira orkester pri službi božji, je iskati predvsem v tem, ker orkester petje brezdvomno jako povzdigne in s svojimi bogatimi glasbenimi barvami celo slovesno službo božjo ovije in obda z nekim izrednim sijajem, česar zlasti navadne orgle ne morejo napraviti. Kajpada zahteva cerkev — in to po vsej pravici — da so skladbe, ki jih izvaja orkester, pisane v pravem cerkvenem duhu, kar tudi naš dunajski g. dopisnik omenja v svojem dopisu. Želeti pa je, da se orkester rabi v cerkvah le ob največjih praznikih in ne vsako tudi najnavadnejšo nedeljo, kot je to ravno v pre mnogih dunajskih cerkvah precej neumestna razvada. In končno morajo godbeniki, ki igrajo v cerkvi, biti v resnici izvežbani mojstri; ker če je orkester nesiguren in neubran, je gotovo boljše, da ga ni. Morda je tudi naš dunajski g. dopisnik naletel sentertje na take slučaje. In da se vsakemu, ki je bil navajen na strogo cerkveno glasbo, pa pride naenkrat v dandanašnje dunajske cerkvenoglasbene razmere, mora nehote poroditi hud odpor zoper te vrste cerkveno glasbo in zoper orkester, je čisto jasno in samoposebno umevno. A imamo hvala Bogu tudi izvrstne in za cerkev jako prikladne orkestralne cerkvene skladbe, ki jim ni mogoče očitati sentimentalnosti in sanjivosti, predvsem Greithove maše, Mittererjeve in še mnoge druge. Kdor zna v tem oziru prav izbirati, bo lahko tudi orkestralne cerkvene skladbe izvajal z velikim pridom in uspehom. Ob tej priliki si usojam g. dopisnika in tudi cenjene bravce „Cerkv. Glasbenik“-a opozoriti na markanten Mittererjev članek: Gedanken über kirchliche Instrumentalmusik. (Cecilien Vereinsorgan 1911. 2. Heft, str. 39.) Urednik.

Za sklep orglarske šole se določi četrtek dne 6. julija. Po peti sv. maši, ki se bo opravila v alojzijeviski kapeli, bo v šolskih prostorih javno izpraševanje učencev, in se bodo vršile produkcije.

Za začetek novega šolskega leta pa se določi ponedeljek dne 18. septembra. — Vodja šole Premrl poroča, da se od 19. maja dalje učijo orglarski učenci (sedaj samo šest abiturientov) knjigovodstva v Zadržni zvezi. — Tudi imajo učenci v domači alojzijeviski kapeli priliko prisostvovati vsak dan sv. maši in se obenem vaditi ministriranja in cerkvenih opravil. — Učenci bodo od sedaj naprej dobivali konecem vsakega šolskega leta šolska naznanila, abiturientje, ki dobro napravijo zrelostni izpit, pa zrelostna spričevala, kot je bilo do sedaj v navadi.

Končno se je vršil še razgovor o tečaju. Določil oz. odobril se je od Sattnerja in Premrla sestavljen dnevni red, ki bo v „C. Gl.“ objavljen v julijevi številki. — Glede nameravane razstave pri tečaju se je sklenilo zbrati le v resnici dobre, porabne in priporočljive cerkvene muzikalije. — Mimogrede se je pri seji omenjala tudi knjižnica Ccc. društva, o kateri je g. Kimovec v I. številki letošnjega „C. Glasb.“ napisal izvrsten članek. Odbor je sklenil knjižnično zadevo resno vzeti v pretres po dovršenem tečaju.¹⁾

Razne reči.

Δ Sklep šolskega leta na tukajšnji orglarski šoli Ccc. društva bo v četrtek dne 6. julija. O tej priliki bo ob sedmih zjutraj sv. maša v alojzijeviski kapeli; ob osmih pa se bo pričelo v šolskih prostorih (Alojzijeviske II. nadstr. 40) javno izpraševanje učencev, združeno s produkcijami na klavirju in orglah, v koralnem in figuralnem petju.

Δ P. Hugolin Sattner je dovršil oratorij v treh delih „Vnebovzetje Marijino“. Odlično in obsežno delo se nahaja že v tisku, in bo klavirski izvleček že meseca oktobra t. l. na prodaj v Katoliški Bukvarni v Ljubljani, na kar cenjene naročnike „C. Gl.“-a že sedaj opozarjamo.

Δ Orglarski mojster g. Ign. Zupan iz Kamnegorice je postavil nove dvomanualne orgle v Voloskem. „Slovenec“ z dne 18. maja je prinesel o imenovanem delu prav pohvalno notico.

Δ Praški konservatorij je obhajal v maju stoletnico, pevsko društvo „Hlahol“ pa petdesetletnico svojega obstanka.

Darovi

za nove orgle v ljubljanski orglarski šoli. K
(Prenos prejšnjih izkazov) 1.214:30
P. n. nadaljni darovalci:

Karol Adamič, regenschori stolne cerkve v Senju	8—
Anton Cigole, organist v Loškem potoku	2—
Janez Mohor, mladenič v Loškem potoku	6—
Stanko Premrl, regenschori stolne cerkve v Ljubljani	100—

Skupaj . . . K 1.330:30

Gg. organisti, ki ste bili nekdaj učenci orglarske šole v Ljubljani, spomnite se svoje dobrotnice in vsaj z majhnim prispevkom pokažite hvaležnost do zavoda, ki vas je večinoma brezplačno izučil. — Živeli vsi dosedanji p. n. darovalci!

Vsem gg. naročnikom na znanje!

Pri vlč. g. Gregorju Jakelju, župniku v p. (Ljubljana, ulica stare pravde 7) se dobe po nizki ceni razne cerkvene in posvetne muzikalije.

¹⁾ V imenu odbora prosi urednik že zdaj vse slovenske gg. skladatelje, da blagovolijo poslati Ccc. društvu v Ljubljani po en izvod svojih že izdanih skladb, in naj ta princip velja sploh za vse nadaljne izdaje.

Današnjemu listu je pridejana 6. štev. prilog.

Odgovorni urednik lista in glasbene priloge **Stanko Premrl**.

Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska Zadržna tiskarna v Ljubljani.